

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lex Talionis XII. Tabvlarvm Cardinali Baronio Ab Isaaco Casavbono Dicta

Rosweyde, Heribert

Antverpiae, 1614

Tabvla III. Hæmorrhöüsæ statua ad cultum Imaginum propugnata. Crassa Casauboni ignorantia, vel potiùs fraus, quasi Baronius Damasceni libros de Imaginibus, plenos mendaciis dixerit. Contrà planè ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10692

TABVLA III.

Hæmorrhœisæ statua ad cultum Imaginum propugnata. Crassa Casauboni ignorantia, vel potiùs fraus, quasi Baronius Damasceni libros de Imaginibus, plenos mendaciis dixerit. Contrà planè dicit. Maximis eos laudibus, maiores secutus, effert.

CASAVBONVS. Historiam de statuâ Exerc. 13.
 Cæreâ Paneade Domino nostro positâ à cap. 38.
 muliere hæmorrhœisâ, post morbum sanatum, accuratè expendimus ad annum Christi LVII. vbi illam Baronius reponit. Exponimus ibi locum Eusebij, descriptum hîc Baronio, quo multi hodie contra certam auctoris mentem amant abuti.

ROSVVEYDVS. Quis historiâ illâ abutatur, equidem nescio. Nos ad mentem mulieris statuam dedicantis, ad mentem Eusebij eam describentis vtimur, quâ olim Synodus VII. vsa est, quâ Damascenus, quâ alij Ecclesiastici scriptores. Et ne Lectoris mens intereâ tuis verbis suspendatur, ab vsu cultuque Imaginum, dabo hîc Hæmorrhœisæ historiam, vt ab Eusebio alijsque auctoribus est descripta, vt ex eâ quiuis intelligat, quid femina statuam illam dedicando in Christi

C

memo-

memoriam, intenderit: an eam tantum de-
dicare voluerit, ut beneficij à Christo acce-
pti memoriam recoleret; an verò etiam, ut
ei cultum, & gratum animi obsequium ex-
hiberet.

Euseb. Hi-
stor. Ec-
cles. lib. 7.
c. 14.

Ita igitur Eusebius: Τὴν γὰρ Ἀιμορροῦσαν, ἡ
ἐν τῷ ἱερῶν Εὐαγγελίων περὶ τῆς Σωτῆρος ἡμῶν
τῆς πάθους οὐρέσθαι ἀπαλλαγῶν μεμαθήκαμεν,
ἐνθένδε ἔλεγον οὐραῖσαι, τὸν τε οἶκον αὐτῆς ὅτι τῆς
πόλεως δεικνύσθαι, καὶ τὸ ὑπὸ τῆς Σωτῆρος εἰς αὐ-
τῶν ἐνεργείας θαυμαστὰ ἔσοπαια ᾧδρα μύσει.
ἔσαν γὰρ ἐφ' ἡ ψιλῆ λίθου, περὶ μὲν ταῖς πόλεις
τῆς αὐτῆς οἴκου, γυναικὸς ἐκτύπωμα χάλκεον ὅτι
γόνυ κεκλιμῆν, καὶ τεταμῆσαι ὅτι τὸ πέρας
ταῖς χερσίν, ἰσχυρῆς ἑοικὸς. τοῦτου δὲ ἀντικρυς
ἄλλο τὸ αὐτῆς ὑλῆς ἀδρῶς ὄρθιον σχῆμα, διπλοῖδα
κοσμίως πεβεβλημῆν, καὶ τὸ χεῖρα τῆς γυναικὸς
περτεῖνον, οὗ ᾧδρα τοῖς ποσίν ὅτι τὸ σήλης αὐ-
τῆς, ἕξον πβοτάνης εἶδος φύει, ὃ μέχρι τῆς κρα-
πέδου τὸ χάλκου διπλοῖδος ἀνὸν, ἀλεξιφάρ-
μακὸν τι παντοίων νοσημάτων τυγχάνει. τῆσιν δὲ
τὸν ἀδριανῆα, εἰκόνα τῆς Ἰησοῦ φέρει ἔλεγον. ἔμμε δὲ
καὶ εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ ὅψι ᾧδρα λαβεῖν ὅτι δημή-
σαντας αὐτοὺς τῆς πόλει. Ἐ θαυμαστὸν οὐδὲν τῆς
πάλαϊ ὅξ ἔθνων ἐνεργητικόντας, περὶ τῆς Σωτῆρος
ἡμῶν, ταῦτα πεποιημέναι. ὅτε καὶ τῆς Ἀποστόλων
αὐτῆς τὰς εἰκόνας Παύλου Ἐπέξου, καὶ αὐτῆς δὴ τῆς
Χριστοῦ, διὰ χρωμάτων ἐν γραφαῖς σωζομένης
ἰσορήσαμεν, ὡς εἰκὸς τῆς παλαιῶν ἀᾧδρα ἀλά-

κτως

ἅπας οἷα σωτηρίας ἐστίν οὐρανὸς παρ' ἐαυτοῖς
 τῶν τιμῶν εἰς ἴσταν ἔστιν. *Mulierem illam*
sanguinis profluuio afflictatam, quam sancto-
rum Euangeliorum testimonio à Seruatore no-
stro morbi remedium inuenisse cognouimus, ex
eâ ciuitate oriundam, illiusq; domum ibi osten-
di, & admirabilia quaedam Saluatoris in eam
beneficij monimenta, & quasi trophæa, ad hoc
tempus durare memorant. Pro foribus enim
domus illius, aeneam mulieris effigiem genibus
flexis, & manibus instar supplicantis, in ante-
riorem partem extensis, super editum lapidem
collocatam: huic è regione viri erectam imagi-
nem ex eadem materiâ conflatam, vestitu ad
talos demisso decenter ornatam, & manum mu-
lieri porrigentem, ad cuius pedes in ipsâ basi
peregrinam quamdam & inusitatam herbæ
speciem enasci: quam quidem, vbi ad aenei ve-
stitus simbriam excreuerit, morbis cuiusque
generis medicandi vim & facultatem habere.
Hanc statuam, effigiem Iesu exprimere dicunt:
quam ad nostram vsque etatem manentem, ipsi
ad eam ciuitatem profecti, oculis cernebamus.
Nec planè mirum eos, qui ex gentibus progna-
ti, à Saluatore, dum inter homines viuebat,
beneficiis affecti fuissent, ista effecisse; cum &
nos Petri & Pauli Apostolorum, & Christi et-
iam ipsius imagines, colorum varietate ex-
pressas, conseruatasq; aspexerimus: idq; pro-

pterea, sicut verisimile est, quod maiores nostri ad gentilis consuetudinis similitudinem quam proximè accedentes, eos qui tamquam saluatores illis fuissent, id est, qui illis aliquid salutis & subsidij attulissent, apud se honore ad hunc modum afficere consueuerant.

Quid in hac narratione reprehendi potest? quid hîc occurrit, quod non quemuis Christianum piè imitari liceat? habes feminam de geniculis adorantem; habes manus in formam supplicantis extensas; habes denique feminam coram statuâ supplicem: cur & cuius Christiano non liceat coram Christi imagine genuflectere, orantis in morem ad eam manus tendere, denique statuæ primum accidere, coram statuâ supplicationem intendere? Vllümne hîc idololatriæ periculum? Vllümne alienæ à vero Deo animæ, in hac feminæ conformatione vestigium? Gratam acceptamque sibi feminæ pietatem ipse Deus, idololatriæ aliàs vindex acerrimus, miraculo testatur. Quis tanti miraculi beneficio, non ad similem pietatem excitetur? An quod in feminâ pietas, in nobis impietas erit?

Quin & nouo prodigio, gratum sibi feminæ obsequium, ingratum impij Iuliani Apostatæ facinus Deus rursus declarauit, Iuliani statuâ de cælo tactâ, quæ in locum
statuæ

statuæ Christi successerat. Rem narrat Sozomenus: Ε' μοι δὲ τῷ ὅτι Ἰουλιανοῦ συμβάντων, κακείνο ρητέον, σημεῖον μὲν τὸ τῆς Χριστοῦ δυνάμεως· τεκμήριον δὲ τὸ εἰς τὸν κραδίωτα δαμιλώϊας. ὅτι γὰρ ἔγνω ἐν Καισαρείᾳ τὸ Φιλίππου, Φοίνικος δὲ αὐτῆ πόλις, ἢ Πανέαδα ὀνομάζουσι, ὅπισθμον εἶναι Χριστοῦ ἀγαλμα, ὃ τῆς πάθους ἀπαλλαγείσα ἀνέθηκεν ἢ Αἰμορροῦσα, κατελών τῆτο, ἴδιον ἀνέστησε. βίαιον δὲ πῦρ ἐκ τοῦ ἔργου πεσόν, τὰ πρὸς τὸ σῆθος τῆς ἀνδριάντος διέτεμε, καὶ τὸ κεφαλῶν σὺν τῶν ἰσχυρίων κατέβαλε, καὶ ὅτι πρὸς ὄψωπον ἐπέπηξεν ἢ τὸ διερρωγὸς τῆς σέρνου ὅτι· καὶ τὸ δὲ ἐκείνου εἰσέτι νῦν, ὅστις ἐσηκε τῆς κεραιώϊας αἰθάλης πλήρης. *Illud porro dicetur à me, quod etiam regnante Iuliano accidit: quod quidem ut Christi potentiam planè indicat, ita iram diuinam aduersus Imperatorem accensam euidenter ostendit. Cùm certior factus esset Cæsarea Philippi (est ea quidem vrbs Phœnicia, quam Paneaden vocant) præclaram esse Christi statuam, quam mulier, quæ sanguinis profluvio laborabat, cùm esset morbo liberata, ibi collocauerat: eã deturbauit, suamq; in eius loco posuit. Quo factò, ignis violētus de celo delapsus, statuam illã circiter pectus persecuit, caputq; vnã cum collo in terram deiecit, atq; in faciem humili eã in parte defixit, quæ fuerat à pectore diuulsa. Ex quo quidem tempore ad hodiernum diem atra, tamquam fulminis ic̄tu ambusta, manet.*

Sozom.
l. 5. c. 20.

ἀντίσησε.

Niceph.
l. 10. c. 30.

Quid hinc Christiani? statuamne Christi deiectam neglexere? Imò verò & in honestiorem Diaconici locum intulere, & maiori etiam religionis studio sunt profecuti. Memorat post alios Nicephorus: *Statuam Christi Christiani tum in Diaconicū Ecclesie transfulerunt, & honoratiore loco positam, cultu conuenienti profecuti sunt. Locum namq; eum libenter frequentantes, & imaginem ipsam inspectantes, desiderium suum & amorem erga statuam ipsius archetypum, primariumq; exemplar, declararunt.*

Niceph.
suprà.

Quid porrò? cum nec ibi tuta staret statua, quid actum? Prosequitur Nicephorus: *Impij porrò Imperatoris istius temporibus, qui Paneade fuere Græcæ superstitionis sectatores, concitati, statuam eam, sicut dixi, loco suo motam, funibus ad pedes vincētis, per mediam traxere viam, omniq; impietatis genere contumeliosissimè affecere. Ita illi reliquum imaginis corpus comminuerunt, & caput à membris suis diuulsum distraxerunt. Quod sanè nonnulli, qui flagitio tanto, ita ut par erat, indoluere, clam sublatum, sicuti potuerunt, conseruarunt: itidemq; & alias corporis partes collectas in Ecclesiâ reposuerunt.*

Satin' nunc religiosus veterum Christianorum erga hanc Christi statuam animus elucescit? Ab impio Iuliano loco suo primum

mum motam non neglexere Christiani, sed feruentiori studio in Diaconicum intulere, vt & à cæli iniuriis esset tutior, & honestiori quoque loco collocaretur. Sed & eâ loco comotâ, & in frustra dissectâ, non deferbuit Christianorum erga eam religio, qui frustra hastulasque collectas in Ecclesiam religionis ergo intulere. Quibus aliis pietatis iudiciis potuere Christiani suum erga imaginum cultum declarare studium? Quod tunc in vsu apud Christianos fuit, continuo ad hæc vsque tempora tenore in Ecclesiâ Catholicâ frequentatum fuit: vt facile hinc appareat, quæ nunc Ecclesia, Romana an Gebennica, in Imaginum cultu cum veteri Ecclesiâ contesserationem teneat: vt merittissimò olim Epiphanius Sardinienſis in coronâ CCCL. Patrum, qui ad secundam Nicænam Synodum conuenerant, clarâ voce pronuntiarit: Μετὰ δὲ πολλῶν τ' ἀγράφων ἡμῶν ὡς αὐτοφάντων καὶ ἢ τῶν εἰκόνων ποίησις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πεπλάττω. ἀπὸ τ' τῶν Ἀποστόλων κηρύξεως καὶ δηλοῖ ἡ ἰσορία ἢ ὡς τ' Ἀιμορροῦσαν ἐμαρτυροῦσαν ἰσοριῶν μαρτυρομένη, ὅτι αὐτὴ ἀνδριάντα ἀναθεῖσα τῷ Κυρίου, καὶ ἐαυτῆς ἀπτομένης τῷ κραπέδου τ' ἀνδριάντος, καὶ ὡς λοιπὸν διγίται τὸ Εὐαγγέλιον, ὅτι τ' ἰάσεως ἔτυχε μεταξὺ αὐτῆς τε, Ἐ τ' τῷ Κυρίου εἰκόνι, βοτάνη τις ἀνεφύη, ὡς στεγγίζουσα τῷ ποδὸς τῷ ἀνδριάντι, τῷ πάσης

Nicæn. 2.
Synod. que
est 7. ge-
ner. Act. 6.
tom. 4.

πᾶσι νόσσοις ἀλεξήθειον. Præterea cū multis, quæ nobis sine scripto tradita sunt, etiam imaginum factio in Ecclesiâ ab Apostolorum prædicatione dilatata est: indicat autem hoc & historia de Hamorrhôisâ, quæ ex diuersis historiis testimonium habet: & secundum quod sanctum Euangelium refert, sanitatem adeptæ est: quia hæc statuam Domini, & sui ipsius tangentis fimbriam statuæ posuit. Inter illam autem & Christi imaginem herba quadam oriebatur, appropinquans pedi statuæ, omnis languoris remedium. O eximiam femine pietatem! quæ fuso ære perennari voluit collati in se beneficij memoriam. O femine pietatis non immemorem Deum nostrum! qui nouâ inuisitataque herbæ salutaris beneficiam testari voluit gratam sibi & imaginis dedicationem & femine pietatem. Non mirum à statuæ fimbriâ vim salutificam herbam concipere, quasi in ipsâ statuâ viueret Christus noster? Ei ergo in statuâ, ei per statuam, ei coram statuâ supplicemus. Non indonatus abibit ratione præditus animus, cū non sentiens herba non sine donatiuo fimbriam tangat.

Exerc. 13.
c. 38.

CASAVBONVS. Hic verò conditor Annalium, magnam omnino promeritus est laudem eo iudicio, quod super libris Damasceni de Imaginibus fecit. Verè enim pronun-

nuntiat, *in multis eius scripti fidem vacillare,*
 & *compluribus ipsum scaterere mendaciis.*

ROSVEYDVS. Teneo te hîc, Cafau-
 bone, iterum te teneo, Cafaubone, CRAS-
 SÆ IGNORANTIÆ, vel FRAVDIS potius ex
 lege Talionis, quam tute tibi Baronioque
 dixisti, reum. Quis enim te ignorare existi-
 met Baronij de Damasceno iudicium? Ille-
 ne præclarissimum Damasceni de Imagini-
 bus opus, omni Damasceno peristromate
 ornatius, fucatum? quid dico fucatum? men-
 daciis plenum diuentilet? Numquam hoc
 de eo libro scripsit, imò ne cogitavit qui-
 dem. Ecce Baronij de hoc ipso Damasceni
 opere iudicium; cùm adoriosus athleta in
 „ campum contra Iconoclastas prodiit. Hic,
 „ ait, intrepidè profiliit in arenam, *tribus editis* Baron.
 „ *Orationibus pro sacrarum Imaginum cultu,* quo tom. 9. ad
 „ funiculo triplici in cultu veræ religionis Ca- ann. 727.
 „ tholici tenerentur; eodem veluti facto fla-
 „ gello impij manu Dñi flagellarentur. Profe-
 „ ctò etiam si Plautinianus flagrio, etiam si de
 „ pistrino esses; non posses non hoc triplici
 „ rumpi funiculo. Quòd si funiculus hic tibi
 „ nimis vilis sit; arma lustra, arma inspice: Cùm
 „ fortius atque vehementius, ait idem Baro- Baron.
 „ nius, ingruit prælium, validiora parauit ar- ibid.
 „ ma; illa nimirum, quæ hætenus in sacro ar-
 „ mamentario sanctæ Ecclesiæ Catholicæ in-
 „ tegra

tegra afferuantur, tres illæ videlicet *Orationes de Imaginibus* inscriptæ, quæ pro Imaginibus promulgatæ leguntur. Satin' clarè Baronius mentem suam de Orationibus Damasceni, quas pro cultu vulgavit Imaginũ, expressit? Meminerat scilicet Romanum sibi Martyrologium ad id formandum iudicium, præiuisse. *Damasci natalis B. Ioannis Damasceni, sanctitate & doctrinâ celebris; qui pro cultu sanctarum Imaginum verbo & scriptis aduersus Leonem Isauricum strenuè decertauit.* Meminerat Græcorum Meno-

Martyrolog. Rom.
6. Maij.

Menolog.
Græc.
29. No-
uemb.

Menæa
Græcorũ,
4. Dec.

logium non minori laude Damascenum, ob hoc eius opus, ornasse: *Sanctus Ioannes, qui orationis facultate, & sanctarum Scripturarum testimoniis, impiam heresim eorum qui sacras Imagines impugnabant, vehementer confutans ac redarguens, multa eruditè & accuratè scripta reliquit, in quibus omnium ferè questionum solutio inuenitur.* Quæ ex Menæis Græcorum ad verbum penè expressa sunt & adumbrata: Ο δὲ αἰοίδιμος Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς τὰ ὅμοια καὶ πλεῖστα διὰ τὴν ἑξάμηνος, καὶ τῆς τῆς λόγων αὐτῆς δυνάμει καὶ τῆς γραφῶν σοφῆς ἀποδείξεσι πλεῖστα σηλιτῶσας ἢ δυασεβῆ τῆς εἰκονομάχων αἵρεσιν, καὶ πολλὰ συγράμματά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεῆς καταλελοιπῶς, δι' ὧν χεδὸν παντὸς τῆς ζήτου μέρους γνώσις ἐναργῆς δέλεον ἐστίν, ἐν γήρα πῖονι, καταλύει τὸ βίον, ζήσας ἐπι
ἐκα

ἐγγυον τοῦ τοῖς τέσσαροι. *Celebris verò Ioannes plurimis eiusmodi præstitis cum vi dicendi, tum doctissimis Scripturæ sacrae demonstrationibus, plurimum item in impiam Iconomachorum heresim scriptis inuectus, ac multis Ecclesiæ Dei scriptis relictis, quibus omnis questionis evidens inuenitur cognitio, maturâ senectute, annorum centum & quatuor, ex hac vitâ decessit.*

Meminerat Ioannem Ierosolymorum Episcopum, præclarum de hoc opere tulisse suffragium: *Ἐπὶ δὲ καὶ μακροῦς σωῆρε λόγους*

Ioan. Ierof. Ep. in vitâ Ioan. Damasc.

ὁ Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς περὶ τῶν θεῶν καὶ σεβασίων εἰκόνων ἀειφανῆς ἀεθολογίας. καὶ ὅσον τὸ ἐν αὐτῷ, τὸ θεῖας εἰκόνος κάλλος τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀνεμορφώσατο κάλλιον, ὅσον τὸν καὶ τὰ περὶ τῶν σεβασμίων εἰκόνων τιμῆς ἀνετάξατο ὑψηλότερον καὶ φαιδρότερον. Ampliſsimos libros de diuinarū ac venerandarum Imaginum præclarâ adoratione contexuit. Quò enim diuinæ imaginis pulchritudinē in se ipso, inde ab initio præstantiùs impresserat; eò quoque sublimiùs & illustriùs de venerandarum Imaginum honore conscripsit.

Quòd si tibi magis placeat pseudosynodi Constantinopolitanæ septimæ contra Ioannem acclamatio: *Manzuri ignominioso & Saracenicò anathema. Doctori impietatis ac peruerso interpreti diuinæ Scripturæ Manzuri anathema; Memineris eam pseudosynodum*

Apud Nicænam 2. Synodum, quæ est 7. generalis, Act. 6.

odum à Constantino Copronymo Iconoclastarum Principe indictam, & in Nicænâ II. Synodo reprobata. Cuius Copronymi quia maiores tui institère vestigiis, funto quoque Thymoleontes, quòd colentes sacras Imagines plagis sine modo affecerint,

Damasc.
de hæres.
in fine.

Iam verò, si originem erroris tui nosse desideras, relege Baronij verba, accuratius inspice. Post narratam ex Euseb. l. VII. c. 14. historiam mulieris hæmorrhoidisæ statuam Christo dedicantis, subdit Baronius:

Baron.
tom. I. ad
ann. Chr.
31. n. 75.

Ioan. Da-
masc. de
Imagin.
orat. 3.

Porro recenset Ioannes Damascenus ex Chronico Ioannis Antiochiæ Episcopi cognomento Malalæ, supplicem libellum oblatum Philippo Tetrarchæ Trachonitidis regionis, ut de beneficio, quod acceperat, liceret in perpetuum eius rei monumentum erigere statuas. Sed cum in multis eius scripti fides vacillet, & compluribus scateret mendaciis cognoscatur; indignum putavimus his nostris chartis subtexere. Qui locum cupit, habet numerum citatum in margine, qui facile indicet.

Vide nunc CRASSAM tuam IGNORANTIAM, vel FRAVDEM potius, Casaubone. Quod Baronius de scripto Ioannis Malalæ asseruit, cuius è Chronico *ἱστορικὸν* adfert Damascenus, tu de ipso Damasceni libro ab eo asseritum vis. Quid quæ-

quærebas, quid? Nempe vt Cretenſis ſe iungeret Æginetæ, vt quia mendax Ioannis Malalæ Chronicon, Ioannis quoque Damasceni libri mendaciis pleni dicerentur. Sed obtinet, ſemperque obtinebit in Eccleſiâ grauiffima Damasceni auctoritas; viuent Imaginum aſſertores libri, & rectum Baronij de Damasceni libris iudicium, peruerſam Caſauboni de Damasceno Baronioque opinionem loquetur poſteritas.

TABVLA IV.

Recta & curioſa Baronij obſeruatione de quibusdam fontibus, anniuerſario die, quo nuptiæ celebratæ in Canâ Galilææ, vini ſapore fluentibus. Multiplex Caſauboni lapſus, nec Baronium, nec Plinium intelligentis.

CA S A V B O N V S. Obſeruatione Epiphaniij ſuper vinoſis fontibus prorfus eſt admirabilis. Non enim dubitamus, virum ſanctiſſimum ea retuliſſe in litteras, quæ ſibi certâ fide eſſent comperta. Exerc. 13.
cap. 22.

RO S V V E Y D V S. Laus Deo, quòd Epiphanio viro ſanctiſſimo tandem aliquid tribuas, quem nunc *certâ fide* aiſ ſcripſiſſe, quem tamen alibi aſſeris *leuibus auditu-entis neſcio vnde acceptis, facile nimis aliquando*